

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ.

หลักการ

ให้มีกฎหมายประวัติอาชญากรรม

เหตุผล

ปัญหาสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้พ้นโทษไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุขในสังคม โดยเฉพาะการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งงานหรือสถานประกอบการที่ตรงกับความรู้ความสามารถของตนภายหลังการพ้นโทษมาแล้ว คือ การที่บุคคลเหล่านั้นมีประวัติอาชญากรรมติดตัวที่ยากแก่การที่สังคมหรือผู้คนรอบข้างจะวางใจรับเข้าทำงาน อันเป็นเหตุให้ผู้เคยต้องโทษหรือเคยเข้าสู่กระบวนการยุติธรรมหวนกลับไปกระทำความผิดซ้ำ จึงมีความจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์การจัดการประวัติการกระทำความผิด นับตั้งแต่การเปิดเผยและไม่เปิดเผยซึ่งประวัติอาชญากรรม หรือการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมโดยตลอดสำหรับคดีที่มีความสำคัญและกระทบต่อความสงบสุขของสังคมส่วนรวม เพื่อเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสังคมและการให้โอกาสผู้กระทำความผิดในการกลับคืนสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สาระสำคัญ
ร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ.

ร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. มีจำนวน ๒๘ มาตรา ๖ ส่วนสำคัญ ได้แก่ คำนิยาม หมวด ๑ การจัดการประวัติอาชญากรรมและนายทะเบียน หมวด ๒ คณะกรรมการบริหารจัดการ ข้อมูลประวัติอาชญากรรม หมวด ๓ การไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม หมวด ๔ การเปิดเผยประวัติ อาชญากรรม หมวด ๕ บทกำหนดโทษ และบทเฉพาะกาล โดยสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

๑. กำหนดนิยามคำว่า “ประวัติอาชญากรรม” หมายความว่า ข้อมูลของบุคคลที่ศาลมีคำ พิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญา นิยามคำว่า “นายทะเบียน” หมายความว่า ปลัดกระทรวง ยุติธรรมและให้หมายความรวมถึงผู้ที่ได้รับมอบหมายจากบุคคลดังกล่าว และนิยามคำว่า “คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรม (มาตรา ๔)

๒. กำหนดให้กระทรวงยุติธรรม มีหน้าที่และอำนาจในการรวบรวม จัดเก็บ เปิดเผย ไม่เปิดเผยประวัติอาชญากรรม แก้ไขปรับปรุงประวัติอาชญากรรม ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัยอยู่ เสมอ จัดให้มีระบบรักษาความลับและความปลอดภัย พร้อมทั้งกำหนดให้นายทะเบียนรับผิดชอบในการ จัดการทะเบียนประวัติอาชญากรรม และมีหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาคำร้องขอเปิดเผยหรือไม่ให้ เปิดเผยประวัติอาชญากรรม โดยคำสั่งของนายทะเบียนให้ถือเป็นที่สุด (มาตรา ๖ และ ๗)

๓. กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารจัดการข้อมูลประวัติอาชญากรรม มีรองปลัดกระทรวง ยุติธรรม ซึ่งปลัดกระทรวงยุติธรรมมอบหมายเป็นประธานกรรมการ มีหน้าที่และอำนาจในการกำหนดนโยบาย การจัดการและพัฒนาระบบการจัดเก็บข้อมูลประวัติอาชญากรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการบริหาร จัดการฐานข้อมูลให้มีความถูกต้องสมบูรณ์และทันสมัยอยู่เสมอ รวมทั้งกำหนดรูปแบบการให้บริการ และการ ใช้ประโยชน์จากฐานข้อมูลประวัติอาชญากรรม การให้คำแนะนำหรือให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีในการออก กฎกระทรวง ระเบียบหรือประกาศตามพระราชบัญญัตินี้ การประสานงาน และเชื่อมโยงข้อมูลประวัติ อาชญากรรมหรือข้อมูลเกี่ยวกับการต้องหาคดีอาญาตามอำนาจหน้าที่กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การเสนอแนะ การแก้ไขปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือคำสั่งใด ๆ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการข้อมูล ประวัติอาชญากรรม รวมถึงพิจารณาข้อเท็จจริงเบื้องต้นและเสนอแนะหรือให้คำปรึกษาแก่นายทะเบียน เกี่ยวกับการพิจารณาวินิจฉัยคำร้องขอเปิดเผยหรือไม่ให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรมตามพระราชบัญญัตินี้ (มาตรา ๘ ถึงมาตรา ๑๖)

๔. กำหนดห้ามมิให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมที่เจ้าของประวัติอาชญากรรมได้กระทำ ขึ้นในขณะเป็นเด็กหรือเยาวชน หรือนำไปพิจารณาให้เป็นผลร้ายหรือเป็นการเลือกปฏิบัติอันไม่เป็นธรรมไม่ว่า ในทางใด ๆ และกำหนดห้ามมิให้มีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมกรณีเจ้าของประวัติซึ่งได้รับการล้างมลทิน ตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน พ้นระยะเวลาห้าปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษาเมื่อเจ้าของประวัติมิได้ กระทำความผิดใดขึ้นอีกในระหว่างระยยะเวลานั้นหรือมิได้อยู่ระหว่างถูกกักขังหรืออยู่ภายใต้การควบคุมของ พนักงานสอบสวน หรือศาลมีคำพิพากษาในความผิดที่กระทำความผิดโดยประมาท ความผิดลหุโทษ ความผิด ที่มีโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือความผิดอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง รวมถึงให้ เจ้าของประวัติมีสิทธิปฏิเสธถึงการมีอยู่ของประวัติอาชญากรรมของตนได้ (มาตรา ๑๗ ถึงมาตรา ๑๙)

๕. กำหนดให้หน่วยงานที่ได้จัดเก็บรวบรวมข้อมูลประวัติอาชญากรรมหรือข้อมูลเกี่ยวกับการ ต้องหาคดีอาญาไว้ตามอำนาจหน้าที่ เปิดเผยข้อมูลต่อหน่วยงานอื่นได้ในกรณีเปิดเผยให้แก่หน่วยงานใน กระบวนการยุติธรรมซึ่งมีหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน ดำเนินคดี พิจารณาคดี รวมทั้งการดำเนินงานอื่นใด ตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เปิดเผยให้แก่หน่วยงานของรัฐซึ่งมีหน้าที่ในการรักษาความมั่นคงของรัฐ หรือการรักษาความปลอดภัยของประชาชน และเปิดเผยให้แก่หน่วยงานซึ่งมีหน้าที่ตามกฎหมายในการ ตรวจสอบคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ตุลาการ พนักงานอัยการ องค์การวิชาชีพตามกฎหมาย หรือตำแหน่งอื่น ๆ ที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง (มาตรา ๒๐)

๖. กำหนดให้สามารถเปิดเผยประวัติอาชญากรรมต่อบุคคลผู้เป็นเจ้าของประวัติ หรือต่อหน่วยงานรัฐ ในการตรวจสอบคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามเพื่อประโยชน์ในการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งใด ๆ รวมถึงการขึ้นทะเบียนหรือขอรับใบอนุญาต โดยให้มีการร้องขอให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรมต่อนายทะเบียน (มาตรา ๒๑ และมาตรา ๒๒)

๗. กำหนดฐานความผิดที่มีลักษณะร้ายแรงที่ต้องมีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมโดยตลอด ดังนั้นแม้เจ้าของประวัติอาชญากรรมจะได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน หรือพ้นระยะเวลาห้าปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษาแล้วก็ให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรมได้ (มาตรา ๒๓)

๘. กำหนดพฤติการณ์ที่ต้องมีการเปิดเผยประวัติอาชญากรรมโดยตลอดหากผู้กระทำความผิดมีพฤติกรรมร้ายแรง โหดร้ายทารุณ หรือกระทำความผิด มีลักษณะเป็นผู้กระทำความผิดติดนิสัย และได้กระทำความผิดที่ประทุษร้ายต่อร่างกายหรือจิตใจ หรือล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กและสตรี ความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อสังคม และการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด เฉพาะการผลิตจำหน่าย นำเข้าหรือส่งออก แม้เจ้าของประวัติอาชญากรรมจะได้รับการล้างมลทินตามกฎหมายว่าด้วยการล้างมลทิน หรือพ้นระยะเวลาห้าปีนับแต่พ้นโทษตามคำพิพากษาแล้วก็ให้เปิดเผยประวัติอาชญากรรมได้ (มาตรา ๒๔)

๙. กำหนดบทลงโทษสำหรับบุคคลต่าง ๆ ได้แก่ บทลงโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้มีหน้าที่ในการเก็บ ใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม ทำการใช้ หรือเปิดเผยข้อมูลประวัติอาชญากรรม โดยไม่ชอบด้วยกฎหมายหรือฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ บทลงโทษสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีหน้าที่หรือบุคคลทั่วไปที่ล่วงรู้ข้อมูลประวัติอาชญากรรมของผู้อื่นและนำไปใช้ หรือเปิดเผย โดยมีชอบด้วยกฎหมาย โดยทำให้เจ้าของประวัติเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย และบทลงโทษสำหรับบุคคลที่ล่วงรู้ข้อมูลประวัติอาชญากรรมที่พ้นแล้วตามมาตรา ๑๘ และนำไปใช้หรือเปิดเผย โดยทำให้เจ้าของประวัติเกิดความเสียหาย เสียชื่อเสียง ถูกดูหมิ่น ถูกเกลียดชัง หรือได้รับความอับอาย เว้นแต่เป็นการใช้หรือเปิดเผยข้อมูลส่วนบุคคลที่ทำการเก็บรวบรวมไว้เฉพาะเพื่อกิจการสื่อมวลชน งานศิลปกรรม หรืองานวรรณกรรมอันเป็นไปตามจริยธรรมแห่งการประกอบวิชาชีพหรือเป็นประโยชน์สาธารณะเท่านั้น เป็นการกระทำที่ไม่มีความผิด (มาตรา ๒๕ ถึงมาตรา ๒๗)

๑๐. กำหนดบทเฉพาะกาล เพื่อให้การพิจารณาคำร้องขอเปิดเผยประวัติอาชญากรรมที่มีอยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้หน่วยงานที่มีประวัติอาชญากรรมดำเนินการต่อไปได้ แต่ต้องเป็นการเปิดเผยในกรณีเจ้าของประวัติมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดในคดีอาญา (มาตรา ๒๘)